

# İÇİNDEKİLER

|                   |    |
|-------------------|----|
| ÖNSÖZ .....       | 7  |
| İÇİNDEKİLER ..... | 9  |
| BAŞLANGIÇ .....   | 15 |

## BİRİNCİ BÖLÜM

### DEVLET KAVRAMI VE DEVLETİN KÖKENİ

|                                                |           |
|------------------------------------------------|-----------|
| <b>I. DEVLET KAVRAMI .....</b>                 | <b>23</b> |
| A. Devlet Nedir? .....                         | 23        |
| B. Devlet Terimi .....                         | 27        |
| C. Devletin Kurulması .....                    | 31        |
| D. Devletin Sona Ermesi .....                  | 34        |
| 1. Sona Erme Biçimleri .....                   | 34        |
| 2. Devletin Halefiyeti .....                   | 37        |
| E. Devletin Devamlılığı İlkesi .....           | 40        |
| <b>II. DEVLETİN KÖKENİ VE DOĞUŞU .....</b>     | <b>45</b> |
| A. Devletin Kökenine İlişkin Teoriler .....    | 45        |
| 1. Aile Teorisi .....                          | 45        |
| 2. Biyolojik Teori .....                       | 47        |
| 3. Kuvvet ve Mücadele Teorisi .....            | 48        |
| 4. Ekonomik Teori .....                        | 50        |
| 5. Toplumsal Sözleşme Teorisi .....            | 55        |
| B. Tarihte İlk Devletlerin Ortaya Çıkışı ..... | 59        |
| 1. Genel Olarak .....                          | 59        |
| 2. Neolitik Devrim (Tarım Devrimi) .....       | 61        |
| 3. İlk Devletlerin Doğuşu .....                | 66        |

## İKİNCİ BÖLÜM

### DEVLETİN UNSURLARI

|                                       |           |
|---------------------------------------|-----------|
| <b>I. DEVLETİN İNSAN UNSURU .....</b> | <b>71</b> |
| A. Genel Saptamalar .....             | 71        |
| B. Millet Kavramı .....               | 73        |

|                                                       |            |
|-------------------------------------------------------|------------|
| 1. Objektif Millet Anlayışı .....                     | 74         |
| a. Irk Ortaklığı .....                                | 74         |
| b. Dil Ortaklığı .....                                | 77         |
| c. Din Ortaklığı .....                                | 79         |
| 2. Sübjektif Millet Anlayışı .....                    | 81         |
| C. Vatandaşlık .....                                  | 85         |
| D. Self Determinasyon Hakkı .....                     | 88         |
| <b>II. DEVLETİN TOPRAK UNSURU.....</b>                | <b>92</b>  |
| A. Genel Saptamalar .....                             | 92         |
| B. Ülkenin Edinilmesi .....                           | 94         |
| C. Ülkenin Sınırları .....                            | 98         |
| D. Ülkenin Kısımları .....                            | 100        |
| 1. Kara Ülkesi .....                                  | 100        |
| 2. Hava Ülkesi .....                                  | 101        |
| 3. Deniz Ülkesi .....                                 | 102        |
| E. Ülkenin Bütünlüğü İlkesi .....                     | 106        |
| <b>III. DEVLETİN İKTİDAR UNSURU.....</b>              | <b>108</b> |
| A. Genel Saptamalar .....                             | 108        |
| B. Egemenliğin İki Boyutu .....                       | 111        |
| 1. İç Egemenlik .....                                 | 111        |
| 2. Dış Egemenlik .....                                | 113        |
| C. Kurucu İktidar ve Kurulu İktidar Ayrımı .....      | 115        |
| D. Egemenliğin Kaynağı Konusunda Teoriler .....       | 118        |
| 1. Teokratik Egemenlik Teorileri .....                | 119        |
| 2. Demokratik Egemenlik Teorileri .....               | 121        |
| a. Milli Egemenlik Teorisi .....                      | 121        |
| b. Halk Egemenliği Teorisi .....                      | 123        |
| E. Meşruiyet .....                                    | 126        |
| <b>IV. DEVLETİN HUKUKİ KİŞİLİĞİ.....</b>              | <b>131</b> |
| A. Genel Saptamalar .....                             | 131        |
| B. Tarihsel Gelişim .....                             | 132        |
| C. Devlete Tüzel Kişilik Tanınmasının Sonuçları ..... | 136        |

### ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

#### DEVLET ŞEKİLLERİ VE DEVLETİN FARKLI GÖRÜNÜMLERİ

|                                       |            |
|---------------------------------------|------------|
| <b>I. DEVLET ŞEKİLLERİ .....</b>      | <b>139</b> |
| A. Monarşi ve Cumhuriyet Ayrımı ..... | 139        |

|                                                     |            |
|-----------------------------------------------------|------------|
| 1. Monarşi.....                                     | 140        |
| 2. Cumhuriyet .....                                 | 144        |
| B. Teşkilat Yapılarına Göre Devletler .....         | 147        |
| 1. Üniter Devlet .....                              | 147        |
| 2. Bölgele Devlet.....                              | 149        |
| 3. Bileşik Devlet .....                             | 151        |
| a. Konfederasyon .....                              | 152        |
| b. Federasyon.....                                  | 153        |
| aa. Genel Olarak .....                              | 153        |
| bb. Federal Devlet .....                            | 156        |
| cc. Federe Devletler .....                          | 158        |
| dd. Üniter Devlet ve Bölgele Devletle Mukayese..... | 161        |
| <b>II. DEVLETİN FARKLI GÖRÜNÜMLERİ .....</b>        | <b>162</b> |
| A. Modern Devlet.....                               | 162        |
| B. Ulus Devlet .....                                | 166        |
| C. Anayasal Devlet .....                            | 170        |
| D. Hukuk Devleti .....                              | 173        |
| E. Demokratik Devlet.....                           | 177        |
| F. İnsan Haklarına Saygılı Devlet.....              | 182        |
| G. Sosyal Devlet .....                              | 185        |

## DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

### ESKİ ÇAĞDA DEVLET VE SİYASAL DÜŞÜNÜŞ

|                                                        |            |
|--------------------------------------------------------|------------|
| <b>I. ANTİK YUNANDA DEVLET VE SİYASET .....</b>        | <b>191</b> |
| A. Genel Olarak .....                                  | 191        |
| B. Polis .....                                         | 196        |
| C. Demokrasi.....                                      | 199        |
| D. Siyasal Düşünüş .....                               | 204        |
| 1. Sofizm .....                                        | 204        |
| 2. Platon.....                                         | 205        |
| a. Genel Olarak.....                                   | 205        |
| b. Devlet ve Toplum Anlayışı .....                     | 206        |
| c. Yönetim Biçimleri .....                             | 212        |
| 3. Aristoteles.....                                    | 215        |
| a. Genel Olarak.....                                   | 215        |
| b. Devletin Kökeni, Amacı ve Unsurları .....           | 216        |
| c. Yönetim Biçimleri, Anayasa ve Devletin Erkleri..... | 218        |

|                                                  |            |
|--------------------------------------------------|------------|
| d. Adalet Anlayışı .....                         | 221        |
| 4. Stoacılık .....                               | 222        |
| <b>II. ANTİK ROMA'DA DEVLET VE SİYASET .....</b> | <b>225</b> |
| A. Siyasal ve Sosyal Yapı .....                  | 225        |
| B. Siyasal Düşünüş .....                         | 229        |
| 1. Polybios .....                                | 229        |
| 2. Cicero .....                                  | 230        |

### BEŞİNCİ BÖLÜM

#### ORTAÇAĞDA DEVLET VE SİYASAL DÜŞÜNÜŞ

|                                   |            |
|-----------------------------------|------------|
| <b>I. GENEL AÇIKLAMALAR .....</b> | <b>235</b> |
| <b>II. FEODALİTE .....</b>        | <b>236</b> |
| <b>III. HRİSTİYANLIK .....</b>    | <b>240</b> |
| <b>IV. SİYASAL DÜŞÜNÜŞ .....</b>  | <b>246</b> |
| A. Aziz Agustinus .....           | 246        |
| B. Aziz Thomas .....              | 249        |
| C. Dante Alighieri .....          | 253        |
| D. Padova'lı Marsilius .....      | 256        |
| E. Ockham'lı William .....        | 259        |
| F. Farabi .....                   | 263        |
| G. İbn Haldun .....               | 267        |

### ALTINCI BÖLÜM

#### YENİ ÇAĞDA DEVLET VE SİYASAL DÜŞÜNÜŞ

|                                                 |            |
|-------------------------------------------------|------------|
| <b>I. SİYASAL VE TOPLUMSAL GELİŞMELER .....</b> | <b>273</b> |
| <b>II. SİYASAL DÜŞÜNÜŞ .....</b>                | <b>278</b> |
| A. Niccolò Machiavelli .....                    | 278        |
| 1. Genel Olarak .....                           | 278        |
| 2. Devlet, Siyaset ve Ahlak Anlayışı .....      | 280        |
| 3. Siyasal Yönetimler .....                     | 283        |
| 4. Din Anlayışı .....                           | 284        |
| B. Jean Bodin .....                             | 286        |
| 1. Genel Olarak .....                           | 286        |
| 2. Devlet Anlayışı .....                        | 287        |
| 3. Egemenlik Anlayışı .....                     | 288        |

|                                              |     |
|----------------------------------------------|-----|
| 4. Egemenin Sınırları .....                  | 291 |
| 5. Devlet Biçimleri.....                     | 293 |
| C. Thomas Hobbes .....                       | 294 |
| 1. Genel Olarak .....                        | 294 |
| 2. Doğa Durumu.....                          | 296 |
| 3. Toplum Sözleşmesi .....                   | 298 |
| 4. Egemenlik Anlayışı .....                  | 299 |
| 5. Devlet Biçimleri.....                     | 302 |
| D. John Locke .....                          | 303 |
| 1. Genel Olarak .....                        | 303 |
| 2. Doğa Durumu.....                          | 305 |
| 3. Toplum Sözleşmesi ve Direnme Hakkı .....  | 306 |
| 4. Devlet Biçimleri.....                     | 308 |
| 5. Güçler Ayrılığı.....                      | 309 |
| E. Montesquieu .....                         | 310 |
| 1. Genel Olarak .....                        | 310 |
| 2. Yöntemi, İklim Teorisi ve Genel Ruh ..... | 311 |
| 3. Yönetim Biçimleri.....                    | 314 |
| 4. Güçler Ayrılığı.....                      | 316 |
| F. Jean-Jacques Rousseau.....                | 317 |
| 1. Genel Olarak .....                        | 317 |
| 2. Doğa Durumu.....                          | 319 |
| 3. Toplum Sözleşmesi ve Genel İrade .....    | 321 |
| 4. Egemenlik Anlayışı .....                  | 322 |
| 5. Yönetim Biçimleri.....                    | 325 |

## YEDİNCİ BÖLÜM

### YAKIN ÇAĞDA DEVLET VE SİYASAL DÜŞÜNÜŞ

|                                                    |     |
|----------------------------------------------------|-----|
| I. SİYASAL DÖNÜŞÜMÜN GENEL ÇERÇEVESİ .....         | 327 |
| II. FRANSIZ DEVRİMİ.....                           | 334 |
| A. Genel Olarak .....                              | 334 |
| B. İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi .....       | 335 |
| III. LİBERALİZM .....                              | 338 |
| A. Genel Olarak .....                              | 338 |
| B. Siyasal Liberalizm ve Ekonomik Liberalizm ..... | 340 |
| C. Liberal Demokrasi .....                         | 343 |

|                                            |            |
|--------------------------------------------|------------|
| <b>IV. MARKSİZM .....</b>                  | <b>346</b> |
| A. Genel Olarak .....                      | 346        |
| B. İnsan ve Toplum Anlayışı .....          | 349        |
| C. Devlet ve Özgürlük Anlayışı .....       | 353        |
| <b>V. FAŞİZM .....</b>                     | <b>356</b> |
| A. Genel Olarak .....                      | 356        |
| B. Birey, Toplum ve Devlet Anlayışı .....  | 358        |
| C. Hak ve Özgürlük Anlayışı .....          | 363        |
| <b>VI. NASYONAL SOSYALİZM .....</b>        | <b>364</b> |
| A. Doğuş ve Yükseliş .....                 | 364        |
| B. Nasyonal Sosyalizm ve Faşizm .....      | 367        |
| C. Toplum ve Devlet Anlayışı .....         | 368        |
| D. Otoriter ve Totaliter Diktatörlük ..... | 372        |
| <b>VII. KÜRESELLEŞME .....</b>             | <b>373</b> |
| A. Genel Olarak .....                      | 373        |
| B. Küreselleşme ve Ulus Devlet .....       | 376        |
| C. Küreselleşme ve Sosyal Haklar .....     | 379        |
| <b>KAYNAKÇA .....</b>                      | <b>383</b> |